

Tone Marte Ljoså
Smertesykepleier,
PhD
OUS

Medikamentoppfølgin

g

HOS ELDRE PERSONER

Analgetika og utfordringer hos eldre

Kroppslige endringer

- Redusert nyrefunksjon
- Mer fettvev, mindre vann
- Lenger effekt
- Sterkere effekt
- Mer bivirkninger

Kognitive utfordringer

- Husker dårlig
- Redd for bivirkninger
- Redd for å bli «narkomane»

Multisyke

- Multifarmasi (OBS helsekost)
- Interaksjoner
- «Prescription cascade»

Eldre er ofte ikke inkludert i medikament-studier, så vi vet lite om effekt og bivirkninger hos dem...

Bivirkninger

- Tretthet: Redusert fysisk/ sosial/kognitiv funksjon
- Svimmelhet: Fall

Rochon, 2019
Galicia-Castillo, 2019

SSRI = Cipramil, Fluoxetin, Seroxat

Tone Marte Ljoså

SNRI = Cymbalta/duloxetine, Efexor/
venlafloxin

S smertebehandling hos eldre

- NSAIDs og acetylsalisylsyre gir blødningsfare
  - Sykehusinnleggelse pga medikamentbivirkninger = 8,7 % (eldre)
  - NSAIDs er den vanligste årsaken (Oscanoa, 2017)
- Kombinasjonen opioider med benzodiasepiner eller gabapentinoider
  - Sedasjon
  - Overdose - respirasjonsdepresjon
- SSRI/SNRI hos pasienter med tidligere fall/frakturer
  - Svimmelhet
  - Økt risiko for nye fall/frakturer
- Morfin kan gi opphopning av morfin-6-glukoronid ved nyresvikt
  - Sedasjon
  - Respirasjonsstans
- Paracetamol 3 g
  - 2 g hos eldre skrøpelige/over 80 år/jevnt alkoholinntak
  - Leversvikt

*Unngås
med tettere
oppfølging?*

Rochon, 2019
Galicia-Castillo, 2019
American Geriatric Society, 2019

OUS Medikamentoppfølgingsprosjekt

Sykepleiere følger opp pasientene via telefon

- Samarbeid mellom lege og sykepleier
- Systematisk dokumentasjon (DIPS og OPR register)
- Kvalitetssikrede opp/nedtrappings regimer
- Kvalitetssikrede tiltak for bivirkninger
- Medikamentoppfølging (IBCG00)

Oppfølging bidrar til ...

- Fremme at pasienten får best mulig lindring med lavest mulig analgetika dose
- Unngå at pasientene blir bekymret/redde ved «ufarlige» og forbigående bivirkninger, og at de slutter med medikamentet før de får testet ut om det har lindrende effekt
- Tilse at pasientene IKKE fortsetter med medikamentene ved plagsomme og alvorlige bivirkninger – og/eller manglende effekt
- Minimere plagsomme abstinenssymptomer eller opptrappingsymptomer

Individuell
tilpassning

Kartlegging og dokumentering

OPPSTART

- Mål med behandlingen
  - **Pasientens forventninger, behov og ønsker**
  - **Behandlers mål**
- Plan for utprøving, nedtrapping eller opptrapping
- Medikamentliste (+ helsekost)
- Interaksjonsanalyse

OPPFØLGING

- Endringer i doser
- Endring i totalsituasjon
- Smerte (intensitet, plagsomhet)
- Søvn (fornøydhet)
- Bivirkninger (type, intensitet, plagsomhet)
- Justering av forventninger og mål
- Mestringssamtaler

Dialog mellom lege og sykepleier

Tilbakemeldinger fra pasienter

Trygghet

Mindre
«alene»

Mindre
usikre

Få raskt hjelp
med
bivirkninger

Få svar på
spørsmål

KARI
68 år

Sviende smerter i
ansikt, skulder og
arm

Hodepine

Sykdom og sosialt

- Smertene har vart i 2 år
- Utredet av nevrolog og med MR. Ingen klar årsak til smertene funnet
- Neurontin 2700 mg
- Paracet 1 g v/behov
- Ispakning for å kjøle ned smertefullt område
- Konsentrasjonsvansker
- Dårlig hukommelse
- Redusert funksjon: søvn, sosialt, lesing, kryssord, obstipasjon
- Hun ønsker å slutte med Neurontin

Tiltak

- Redusere Neurontin 300 mg hver 3. døgn
- Sterke, ukontrollerte smerter
- Tar en 2 ukers pause, og starter så med sakte nedtrapping av Neurontin 100 mg hver 4-7. dag
- Utreddes av geriater og får diagnosen Alzheimer + demensrelater smerte
- Nedtrapping av Neurontin for oppstart av Aricept
- Starter i aktivitetsgruppe på lokalt eldresenter
- Neurontin seponeres

Referanser

- Rochon PA (2019). Drug prescribing for older adults. UpToDate. Hentet fra www.uptodate.no (26.11.19).
- Oscanoa TJ, Lizaraso F, Carvajal A (2017). Hospital admissions due to adverse drug reactions in the elderly. A meta-analysis. Eur J Clin Pharmacol, 73, 6, 759.
- Galicia-Castillo MC, Weiner DK (2019). Treatment of persistent pain in older adults. Hentet fra www.uptodate.no (26.11.19).